

Ve dnech 23. a 24. 3. 1942 došlo ke druhé rekvizici zvonů a 27. 3. 1942 bylo sňato 6 zvonů o celkové váze 1517 kg. Fotografie zachycuje městské zvony připravené k odvozu na nádvoří zámku. Jaký rozdíl. Už nejsou ozdobené, obklopené zástupy lidí. Smutně, osaměle čekají jako pouhé kusy kovu, který „poslouží“ k výrobě zbraní. Krutou hrou osudu bude k tomuto účelu roztaven i zvon věnovaný památce padlých vojáků.

Ve farním kostele byl ponechán pouze umíráček. Jak příznačné. Dvakrát vzala válka lidem se zvony i naději. Zůstala jen hořkost a bezmoc. Víra však vytrvala a s ní byla vzkříšena i naděje v lepší budoucnost.

(Pokračování příště)

Ivana Hoyerová

FARNÍ ZPRAVODAJ

Římskokatolické farnosti Starý Rožmitál

Číslo 14 Ročník IV

16. září 2007

Zprávy a oznámení

Mše v domově důchodců

V měsíci září se uskuteční mše v rožmitálském domově důchodců pouze jednou a to ve čtvrtek 20. 9. od 14.30 hod. v kapli domova.

Mše v Sedlici

V předvečer svátku sv. Václava ve čtvrtek 27. září bude sloužena mše na sedlické návsi u kapličky zasvěcené tomuto národnímu patronovi. Začátek je plánován na 19.30 hod.

Mše na sv. Václava

V pátek 28. září o slavnosti sv. Václava bude sloužena mše jako obvykle, tedy od 18.00 hod. v městském kostele. Nebude však sloužena mše v kapli ve Voltuši.

Nové internetové stránky

Farnosti Starý Rožmitál, Hvožd'any a Bohutín mají nové internetové stránky na adrese: www.volny.cz/rozmital.

Úmysly mší svatých od 17. do 30. září 2007

Ranní mše sv. R: Ne 8.15 hod. M: Čt 8.00 hod. R - farní kostel Povýšení sv. Kříže ve Starém Rožmitále
Večerní mše sv. M: Út, St, Pá, So 18.00 hod. M - městský kostel sv. Jana Nepomuckého na náměstí

Po 17.9.	mše sv. není	Po 24.9.	mše sv. není
Út 18.9.	Za Marii Trčkovou, živé členy rodu a za Boží pomoc a ochranu	Út 25.9.	Za Gertrudu Štěpánkovou a d. v o.
St 19.9.	Za Marii Jeníčkovou a Annu Veverkovou	St 26.9.	Za rodinu Homulkovu, Horníkovu a Zemkovu
Čt 20.9.	Volná intence	Čt 27.9.	Na dobrý úmysl dárců
Pá 21.9.	Za rodinu Holanovu	Pá 28.9.	Za † Marii Petráňovou
So 22.9.	Za Josefa Staňka, manželku Růženu, syny Josefa, Vladimíra a Jaroslava, za Josefa Ptáčka a Jiřího Blažka	So 29.9.	Za rodinu Prokopovu, Wolfovu a Křížovu
Ne 23.9.	Volná intence	Ne 30.9.	Za farnosti

Pro vnitřní potřebu vydává Římskokatolická farnost Starý Rožmitál, Rybova 1, 262 42 Rožmitál pod Třemšínem
 ☎ 318 665 182 Uzávěrka příštího čísla je ve středu 26. 9. 2007. Redakce: P. Ivo Prokop, Ivana Hoyerová
 V příspěvcích Z historie je doslovným citacím z farní kroniky ponechán jejich původní pravopis i stylist. úprava.

Svatý kříž

Kříž, od pradávna nástroj potupné smrti, se díky Kristu stal nástrojem přechodu k novému životu. Pro křesťany je znakem Kristova díla spásy, znamením Božího vítězství tam, kde by byl člověk odsouzen k zániku.

Ve své nejjednodušší podobě, s jedním svislým a jedním příčným ramenem, je kříž symbolem nového vztahu člověka k Bohu (svislé rameno) a nového vztahu člověka k člověku (příčné rameno), a vzájemné harmonie, ale i neoddelitelnosti těchto vztahů. Kristus sestoupil na zem, aby člověka pozdvihl do nebe, a rozepjal ruce, aby nás otevřel jednoho vůči druhému.

Jako vzpomínka na Pilátovu tabulku s nápisem „Ježíš Nazaretský, král židovský“ se nad příčným ramenem kříže často zobrazuje další, o něco kratší rameno. Tento tzv. dvojkříž znázorňuje hlubokou duchovní skutečnost spojení osobního kříže člověka s Kristovým křížem, podle slov sv. Pavla: "na svém těle doplňuji to, co zbývá vytrpět do plné míry Kristových útrap". Je to úplný kříž mystického Krista, Ježíše jako hlavy a církve jako těla.

Na Východě, začátkem 9. století, se na kříži objevuje dolní příčné rameno, znázorňující podstavec, na kterém byly přibity Ježíšovy nohy. Připomíná nám, že i když jen Ježíš Kristus, druhá božská Osoba, trpěl v těle na kříži, je dílo kříže dílem celé Svaté Trojice. Mnohem později, v 17. století, začali někteří východní křesťané v unii s Římem spatřovat ve dvojkříži kříž spojený s Petrovým křížem (sv. apoštol Petr byl ukřižován hlavou dolů), jako znamení jednoty s jeho nástupcem, papežem.

Zhruba v 10. až 11. stol. slovanskí křesťané začínají spodní rameno zobrazovat šikmo. Pravděpodobně to byla reakce na šířící se blud, který popíral, že Kristus skutečně trpěl i tělesně. Šikmé rameno nám ukazuje Krista zkriveného v bolestech, které skutečně prožíval. Jiné vysvětlení se odvolává na sv. apoštola Ondřeje, který podle legendy zasadil do země kříž tohoto tvaru, a hledě směrem na sever za Kavkaz, předpovídal velký vzrůst církve na tomto území. Jiní zase vidí v tomto tzv. slovanském, neboli osmikoncovém kříži spojení dvojkříže a kříže ve tvaru X, na kterém zemřel sv. Ondřej. Lze se setkat i s výkladem, že šikmé rameno symbolizuje odklon od Říma. To je ale spíš projev neznalosti, vždyť tento kříž běžně používají řeckokatolíci.

Zešikmené rameno je symbolem mnohých klíčových pravd víry. Evangelium připomíná dva lotry ukřižované po obou stranách Ježíše. Ten po jeho pravici se kál a byl zachráněn, ten po levici se rouhal a zachráněn nebyl. Možná v celém jejich životě mezi nimi nebyl rozdíl, a o jejich osudu rozhodla jediná věc - postoj vůči ukřižovanému Kristu. Tak pravá část ramene (po Ježíšově pravici) směřující nahoru a levá část směřující dolů je připomínkou těchto dvou lotrů, ale také prorocstvím o nás: podle toho, jaký postoj zaujmeme, tak skončíme. Šikmé rameno je též symbolem vah spravedlnosti, ne naší, železné, ale Boží, která touží odpustit a křížem zahlazuje naše nepravosti. Taktéž je obrazem břemena našeho kříže, který tlačí k zemi nevěřícího, ale je příjemné a lehké, ba dokonce nadnášející pro věřícího. Nevěřící nese svůj kříž sám, ale věřící je křížem, spojeným s Kristovým, sám nesen. Všechna tři ramena dále hovoří o tom, že hříchy proti Otci a Synu budou křížem zahlazeny, ale hřích proti Duchu svatému nikoli.

Ježíš na kříži je zobrazen s hlavou nakloněnou vpravo, což znamená pozvání pro všechny hříšníky, aby přešli z jeho levé strany na pravou, pozvání k následování a spáse. Lebka u paty kříže je Adamovou lebku, podle tradice Kristův kříž stál přesně nad Adamovým hrobem. Symbolizuje též každého padlého člověka, zajatce smrti. Naopak nahore je tzv. „nerukotvorný“ obraz Krista, který na tomto místě symbolizuje tvář obnoveného člověka, podobného Kristu. Tak se nám kříž ukazuje jako „páka“, která nás zdvihá z prachu země do nebeské slávy, ze smrti do života v Kristu. Ještě jednu pravdu víry zde můžeme najít. Když Kristus zemřel (skloněná hlava), tělem byl na kříži, duší v podsvětí (lebka ve skalní puklině) a duchem v nebi (klanějící se andělé po stranách „nerukotvorného“ obrazu). Na hlavním rameni je z Ježíšova pohledu vlevo měsíc a vpravo slunko, což označuje vlevo království noci, temna, stranu odsouzení a vpravo království dne, světla, stranu spravedlnosti.

Znamení kříže – symbolika přezhnutí

Římský katolíci se žehnají všemi pěti prsty na ruce na památku pěti Kristových ran. Byzantští křesťané zase spojují palec, ukazovák a prostředník pravé ruky na znamení víry v Trojjediného Boha, prsteník s malíčkem přitisknou k dlaní jako vyznání, že Kristus je pravý Bůh a pravý člověk. Postupné dotýkání se čela, srdce (nebo břicha) a obou ramen tvoří na člověku znamení kříže.

Přezhnutím se ztotožňujeme s ukřižovaným Kristem a vztahujeme na sebe moc kříže, která v nás ničí hřích a tvoří nový život, podle slov sv. Pavla: „...Je tisíciletou zkušeností křesťanů, jakou sílu má přezhnutí v pokušeních, ve strachu nebo ve zmatku myšlenek.

Přezhnutím jakoby posunkovou řečí říkáme, že Kristus, který věčně přebývá u Otce, sestoupil na zem a usídlil se v lůně Mariině, a tak nás zachránil – tedy převedl nás ze své levé strany na pravou. Při byzantském přezhnutí zprava doleva vyznáváme, že Ježíš zvítězil nad ďáblem, tedy dal prvenství pravé, Boží straně před levou, která patří ďáblu.

Vyslovením jména Nejsvětější Trojice odevzdáváme svůj rozum Otcově moudrosti, své srdce Kristově lásce a své síly moci svatého Ducha.

Bůh nechce, abychom na něj hleděli zdálky, ale abychom se stali účastníky jeho života, jeho přirozenosti, zve nás k intimnímu společenství s ním. K Bohu však nemůže přistoupit nic hříšného a nečistého. A právě Kristovým křížem jsme očišťováni a posvěcováni, abychom se k němu mohli přiblížit. Kříž je bránou do nebe, proto při vyslovování jména Nejsvětější Trojice se označujeme znamením kříže na znamení, že tuto bránu otvíráme a vstupujeme Bohu do náručí, dotýkáme se Toho, který nám byl hlásán.

David Panca – převzato z časopisu Amen

Ohlednutí za Celostátním setkáním mládeže v Táboře – Klokotech

Chtěli bychom se s vámi podělit o prožitky ze setkání mládeže, které se konalo od 13. 8. do 19. 8. 2007. Všichni jsme se takového setkání zúčastnili poprvé a byli jsme nadšeni.

Začneme ale od začátku. Vyrazili jsme v neděli k večeru směrem na Pacov, k našemu kamarádovi P. Jaromíru Stehlíkovi na faru, která se stala naším zázemím pro následující tři dny.

Pondělí jsme si vyhradili na poznávání Pacova a okolí, proto jsme udělali dvanácti kilometrový výšlap do Zhoře. Procházka byla fajn, přírodou a se sluníčkem nad hlavami. Večer bylo posezení u táboráku a pak už jsme se těšili na úterý a středu v Táboře.

V úterý v osm hodin naše auta směřovala na Celostátní setkání. Každý účastník se musel zaregistrovat a dostal program, zpěvník a visačku se jménem, která sloužila ke vstupům na různé akce a jako jízdenka na městskou dopravu. Pak už naše kroky směřovaly na klokotskou louku, kde se konaly společné katecheze, mše, koncerty.

Z historie 59. část – P. František Roubík (16.)

Válka za sebou zanechala řadu škod. Některé byly trvalé, jiné se daly zcela nebo alespoň částečně nahradit. Tento díl historického seriálu věnujeme zvonům. Navážeme na kapitolu ve FZ č. 5/IV, kde jsme se rekvizicí zvonů podrobně zabývali. Zvony zabrané 4. 10. 1916 se na kostelní věže už nevrátili. Z větších zvonů zůstal tedy v každém kostele pouze jeden. A tak bylo třeba kostelní věže „dovybavit“ novými zvony: „V městě Rožmitále pořízeny 3 nové zvony. Jeden daroval obchodník p. Leopold Mart. Vočka st., narozený r. 1859. Zvony ulil Rudolf Perner v Č. Budějovicích. Svěcení vykonal dne ... (není uvedeno datum – pozn.) P. Emanuel Hrdlička, papežský komoří, arcib. vikář a děkan v Příbrami za přísluhy místního duchovenstva.“ Podle nalezené staré fotografie známe i nápisy na jednotlivých zvonech.

1) *Příspěním rodáků rožmitálských usedlých v Americe L. P. 1923*

2) *Věnovala rodina Vočkova L. P. 1923*

3) *Na památku padlých vojáků 1914-1918 věnovalo občanstvo města Rožmitála 1923.*

Ulil L. P. Rudolf Perner v Č. Budějovicích

Pozadu nezůstal ani farní kostel, i když tam byl v tomtéž roce zakoupen pouze jeden zvon: „Po zabrání 2 velkých zvonů na věži farního kostela přikročeno po převratu, když nastaly klidnější poměry, ku sbírce na nové zvony. Pořízen jeden zvon ve váze 4 q 15 kg, stál 12 780 K, od Rudolfa Pernerera z Č. Budějovic, který dodal dříve do města Rožmitála 3 krásné zvony a v diecesi už přes 150 let zvony zhotovuje. Slavnost svěcení konána v neděli ... listopadu 1923 (přesný datum neúvedeno – pozn.). Zvon byl posvěcen od Jeho Mil. Dr. Antonína Mráze, papež. preláta a kapitulního děkana v Č. Budějovicích. Počasí bylo chladné. Farář nemohl být přítomen, byl na operaci na chirurg. klinice v Brně a musil se tam zdržeti pro zdlouhavé hojení.“

I když by se mohlo zdát, že zvonům už tehdy nic nehrozilo, má kauza „zvony“ další smutné pokračování. V zájmu celistvosti „příběhu rožmitálských zvonů“ se nyní přesuneme o deset let dále, do r. 1933, kdy v Rožmitále působil P. F. Štít. Tehdy, 18. března večer zachvátil farní hospodářství zhoubný požár, úmyslně založený choromyslným tulákem, a velkým větrem se oheň přenesl i na střechu farního kostela. Oba zvony (starší z r. 1828) spadly z věže a roztavily se. Ještě v témže roce byly díky patronovi kostela a kostelním sbírkám pořízeny 3 nové zvony. Stály 24 284 K, přičemž za zvonovinu ze zničených zvonů farnost dostala 3 087 K. Dne 1. října 1933 se konalo slavné svěcení zvonů. Největší zvon o váze 635 kg byl zdoben reliéfem kříže a napsím: *Chod' ochotně, kam tě vodím, hlasem mým tě volá Bůh, pak, když v hrob tě doprovodím, vznese k nebi tvůj se duch.* Druhý s reliéfem P. Marie vážil 344 kg a nesl nápis: *Maria, Boží rodičko, oroduj za nás!* Nejmenší o váze 260 kg byl opatřen napsím: *Sv. Josefe, přimlouvej se za nás!* V kronice obce Starý Rožmitál na str. 268 čteme: „Svěcení nových zvonů konalo se v neděli 1. října 1933. Již před tímto dnem byly zvony z Č. Budějovic přivezeny vlakem a prozatím uloženy v garáži zámku. 1. října vyšel průvod z městského kostela po náměstí, ulici Hofmeisterovou do zámeckého nádvoří, kde byl připraven vůz s třemi ověšenými zvony. Po proslovu družičky ubíral se průvod za zpěvu, hudby a hlaholu městských zvonů Jirsíkovou ulicí, po náměstí, ulici Rybovou a pak po silnici Starým Rožmitálem ke kostelu s novými zvony, k nimž tesaři snesli sanktusový zvonek. Po proslovu svěcení zvonů, mše sv. atd. Malý zvonek byl pak ihned upevněn do věžičky a zvonilo se jím naposledy poledne. Pak byly zvony kladkostrojem vytahovány, upevněny a bylo jimi vyzváněno.“ Na str. 259-260 se dále píše: „V 8 hod. 30 min. ráno průvod z města s novými třemi zvony, jež posvěceny. Po velké mši sv. v 10 hod. 10 min. tažen první největší zvon kladkostrojem na věž, pak taženy prostřední a naposledy nejmenší zvon. Jakmile zvony byly upevněny, bylo jimi zvoněno ve 2 hod. 48 min. a to jednotlivě, pak ve dvojicích a od 4 – 5 hod. zvoněno všemi zvony. Překrásné počasí – spousty lidí.“ Malý zvonek do sanktusové věžičky byl pořízen již v létě. Vážil 45 kg a stál 782 K. Ulila jej taktéž firma Perner z Českých Budějovic.

V rožmitálském muzeu si můžeme prohlédnout řadu fotografií zachycujících onu slavnou událost. Vidíme zvony ozdobené, s posvátnou úctou vystavené zraku obyvatel celého města a jejich cestu až na starorožmitálskou věž. Ani tyto zvony však v Rožmitále dlouho nezvonily. Po jedné katastrofě přišla zanedlouho jiná, ještě mnohem větší, v mnohém však podobná té první.

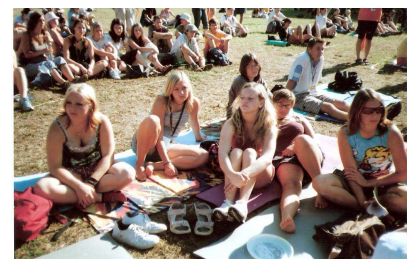

První katecheze otce biskupa Káji Herbsta o osobě Ježíše Krista nás vtáhla do krásné atmosféry. Jen krátce z jeho myšlenek: „Když vylétl první člověk do vesmíru, všude se psalo: velká událost – lidská noha zanechala ve vesmíru stopu! Daleko větší událostí však je, že Kristus přišel na zem a zanechal stopy tady! Bůh měl mnoho způsobů, jak potěšit člověka v jeho těžkostech. Vyřešil to tím, že se stal člověkem. Pán Ježíš Kristus není tak trochu člověkem a trochu Bohem. On je celý Člověk a celý Bůh. Jako ochranka nastavuje svou hrud', aby uchránila toho, koho hlídá, Ježíš udělal totéž pro nás...“

Po obědě nás čekaly vybrané workshopy (malé přednášky o tom co mladé lidi zajímá, čím žijí, jak prožívají víru, vztahy a praktický život ve farnosti.)

1. Přes hvězdy k Pánu Bohu – vztah vesmíru a víry v podání astronoma Mgr. Karla Bejčka.
2. Jak být v životě užitečný a k čemu nás Pán volá – jak zaslechnout Boží hlas a najít cestu, kterou pro nás Bůh připravil v podání P. Miroslava Šimáčka.

Hlavním programem večera byla mše svatá s kardinálem Miloslavem Vlkem. V klidném a teplém večeru měla mše úžasnou atmosféru, kterou dotvářely písně brněnské a ostravské scholy. Takto naladění jsme jeli zpátky do Pacova.

Ve středu po snídani, ve svátek Nanebevzetí P. Marie opět směřujeme na Klokoty. Po nezbytných ranních informacích zahájila dopoledne slavnostní mše sv. s o. biskupem Jiřím Paďourem. Klokotská louka byla zaplněna šesti tisíci mladými lidmi. Pohled to byl úžasný! Na horní louce jsme snědli polední jídlo a alejí s křížovou cestou sešli do starobylého centra. Pochutnali jsme si na zmrzlině a pak už pádili na odpolední workshop na téma: „Jak prožít dobu známosti“ od manželů Barabášových.

A teď už máme před sebou poslední večer, zakončený živým koncertem americké zpěvačky Rebecca St. James. Benefiční koncert byl na podporu nejchudší země světa – Haiti. Výtěžek ze vstupenek, z dárcovských DMS a ze sbírky během koncertu činil 415 tisíc Kč. Rebecca nás během několika písní uvedla do varu. Otevřeně při koncertě hovořila o svém vztahu k Bohu, předčítala z Písma pasáže o velikosti Boží lásky a tak vydávala svědectví o své víře i v textech svých písní. Jednou z nich byla Wait for me (Čekej na mě). Žpívá v ní o předmanželské čistotě a je míněna také jako vzkaz mužů, který se někdy v budoucnosti stane jejím manželem. Ti, kdo slovík jejích písní nerozuměli, si mohli číst titulky na dvou velkoplošných obrazovkách. Rebecca je držitelkou ceny Grammy, vydala už třináct alb, dvě z nich jsou zlatá. V České republice byla poprvé v rámci svého turné po Evropě. Její svědectví velice oslovilo a povzbudilo naší skupinu a podle reakcí i další tisíce mladých zúčastněných.

Po tomto oslovujícím koncertě davy mládeže odcházely radostně a v klidu do svých ubytovacích zařízení. Pro nás tímto večerem setkání končilo, ale domů se nám nechtělo. Večer jsme zakončili děkovnou modlitbou už na pacovské faře i s P. Jaromírem a cítili jsme, že tímto setkáním by to nemělo končit, ale co jsme načerpali bychom měli opravdu uskutečňovat ve svých domovech a farnostech. To je vlastně posílání a cíl každého takového setkání.

S vděčností za pohodlné ubytování jsme se ve čtvrtek ráno s Jaromírem rozloučili. Díky Bohu a vašim modlitbám se vše vydařilo a my v pořádku dorazili domů. Byla to naše první zkušenost s větším společenstvím a doufáme, že ne poslední ...

Helenka, Inka, Milan, Anežka, Adrinka, Anetka, Veronika, Petra, Marie a Katka.

Co se dělo se starorožmitálskými varhanami

V týdnu od 23. července 2007 byly kvůli dovolené p. faráře slouženy bohoslužby ve farním kostele ve Starém Rožmitále. Vy, kteří jste se jich účastnili, jste si nemohli nevšimnout, že z průčelí varhan zmizely píšťaly a po skončení mše sv. se z kůru ozývaly vsuktku naprodivné zvuky. Mnozí jste se pak udiveně ptali, co se to s našimi varhanami děje. Tak tady je vysvětlení.

Starorožmitálské varhany prošly v roce 1997, tedy již před neuvěřitelnými 10 lety, generální opravou, jejímž hlavním cílem bylo uvést varhany do původního stavu. Varhanní skříň byla zrestaurována a varhannímu stroji byly vráceny jeho původní rejstříky. Náklady ve výši 2 mil. Kč uhradil český stát, neboť se jedná o historické varhany z r. 1750. Farnost tedy tato oprava nijak finančně nezatížila. Součástí každé opravy je nezbytné ladění varhan. Pokud však stroj projde tak náročnou opravou, jako byla tato, a vedle starých, původních píšťal jsou instalovány i píšťaly nové, musí se dát všem částem stroje čas, aby se aklimatizovaly, lidově řečeno, aby si zvykly na nové prostředí (na teplotu a vlhkost vzduchu) a přizpůsobily se jejich změnám. Po určitém čase, když si zvyknou, musí dojít ke konečnému doladění nástroje. Varhanářská firma, která tehdy varhany s takovým úspěchem opravila, se však dostala do potíží a její majitel nebyl pro svůj špatný zdravotní stav schopen dostát svým závazkům a toto důležité ladění provést. Laické ucho téměř nic nepoznalo, ale odborníci poukazovali na to, že varhany je již třeba naladit. K tomuto náročnému úkolu se nabídl varhanář Daniel König, který opravoval i městské varhany, a v dotyčném týdnu se pustil do práce.

A protože většina z nás asi netuší, co vůbec takové ladění obnáší, pokusíme se vám to nyní trochu přiblížit, protože jsme mohli být u toho.

Při pohledu mezi píšťaly pan varhanář zjistil, že jsou velice zaprášené a rozhodl se všechny píšťaly horního manuálu (v horní části stroje) vyndat a vyčistit. Prospektové píšťaly (ty, které jsou jediné vidět) jsme pomáhali leštit a lehká práce to nebyla. To nejnáročnější nás teprve čekalo. Poté, co byly štětečkem vyčištěny a much a pavučin zbaveny i ty nejmenší cínové píšťalky (jen o málo tlustší než špejle) a na původní místo byly vráceny také vyčištěné dřevěné lavičky, v nichž jsou píšťaly usazeny, nastala konečná fáze této nezbytné údržby stroje, ta nejnáročnější a nejdůležitější – ladění. Kdo nikdy nezažil, co to je, dokáže si jen stěží představit, jak náročná a vysilující je to práce. Varhanář musel stát ve varhanách (tedy u zdroje zvuku) a jeho pomocník (v tomto případě vždy jeden z nás) seděl za varhanami a hrál po řadě jednotlivé tóny. Varhanář pomocí speciálního nástroje upravoval otvor píšťaly tak, aby vydávala ten správný tón. To se dělo v okamžiku, kdy píšťala hrála. Po doteku ladicího nástroje vždy vydala nepřijemný „štěkavý“ zvuk, aby se v mžiku rozezněla tónem, který měla vydávat. Pokud píšťala „foukala“ musela se upravit i její šterbina tak, aby „nasazovala čistě“. To se ovšem musela píšťala vyndat, upravit a vrátit na místo. Ne vždy se to povedlo na poprvé, někdy se tento postup musel opakovat i pětkrát. U některých zvlášť choulostivých píšťal (píšťaly kryté zvláštními kloboučky), z nichž většina jsou píšťaly původní, tedy 257 let staré, byly pokusy ještě četnější a vše trvalo mnohem déle. Všech pět rejstříků (řad) horního manuálu bylo tedy postupně naladěno. Nejnáročnějším se pak stalo ladění čtyřřadé Mixtury, neboť v tomto rejstříku tvoří jeden tón 4 různě naladěné píšťaly, z nichž ty nejmenší jsou dlouhé jen 10 cm a tenké 0,5 cm.

V závěru celého ladění přišel na řadu pedál, tedy 4 řady mohutných dřevěných píšťal v zadní části stroje, které se ozývají díky hře varhaníkových nohou. Právě tyto hluboké tóny dodávají zvuku celého nástroje potřebnou plnost.

Z toho, co jsme zde uvedli, snad i laik pochopí, že varhany jsou nástrojem jedinečným, avšak značně složitým. Systém starorožmitálských varhan – tzv. mechanický, je však mnohem jednodušší a méně poruchový než systém pneumatikový, který mají varhany městské. Vše je zde přehledně uspořádáno na minimálním prostoru, vše se dá snadno upravit, ke všemu je dobrý přístup. Naši předkové dokázali postavit dokonalý nástroj, přestože neměli k dispozici žádné technické vymoženosti naší doby. Barokní nástroje jsou skutečnými skvosty našich kostelů. Važme si jich a buďme vděční za to, že je máme. I když žijeme ve zcela jiné době, s jinými možnostmi, je asi jen málo těch, kteří si dokáží představit bohoslužbu bez varhan.

Každý nástroj, i krásně opravený, jako ten náš, vyžaduje údržbu. Pokud bychom deset let neutráli prach na oltářích, určitě bychom si toho všimli. U varhan prach sedá dovnitř nástroje, zanáší píšťaly a ty se rozladí. Proto je do budoucna nutné, nechávat pravidelně varhany odborně vyčistit a naladit. Bude to něco stát, ale určitě se to vyplatí. A u těch našich dvojnásob. Finanční prostředky získané pro farnost ze vstupného od četných skupin návštěvníků, kteří navštíví kostel a vyslechnou ukázkou hry právě na naše varhany, mohou přispět nejen na tyto účely.

Ivana a Hubert Hoyerovi